

KATOLIK

God. II.

ŠIBENIK, 19. travnja 1931.

Broj 16

NAŠ PASTIR I VOĐA

(Prilikom 60. godišnjice preuzv. biskupa o. dra Jerolima Milete)

17. 1. mj. preuzvišeni g. dr Jerolim Mileta, šibenski biskup i apostolski upravitelj našega dijela zadarske nadbiskupije, navršava 60 godina života.

Tko je biskup? Biskup je donekle u svojoj biskupiji ono, što je sv. Otac Papa za cijelu katoličku Crkvu. Papa određuje i zapovijeda, a biskup nastoji, da se izvršava i sluša. Papa uči, kara ili osuđuje, a biskup opetuje iste stvari svome stadiu. Papa je u Vatikanskom Gradu središte života i djelatnosti u Crkvi, a taj se sveti život i djelatnost šire do krajnje granice svijeta preko katoličkih biskupa, koji tome dodavaju svu svoju osobnu energiju i radinost, eda Papina želja, nauka ili zapovijed potpuno uspije.

Biskup je zato u svojoj biskupiji učitelj i otac svećenstva, koje poučava i djeluje pod njegovim vodstvom, te povjereno mu stado vodi vječnom životu spasenja. Biskup je budna straža, koja pazi na svoje ovce i odlučno ih brani u pogibli te, ako treba, i život polaže za njihovo dobro. Biskup je živa obrana, koju bez straha ustaje na obranu proti svakome, koji se usudi da krnji prava Božja i crkvena. Biskup je organizator socijalnih i karitativnih društava u korist

radništva, siromaha, sirota, udovica, bolesnika. Biskup je osnivač zavoda, škola i društava, gdje se mladež čuva od pokvarenosti, a odgajaju se značajevi, koji će biti umno i čudoredno na diku i korist Crkvi, narodu i domovini. Biskup je onaj, koji upravlja i vodi Katoličku Akciju, sa svrhom, da se ojača i preporodi vjerski život po župama. Biskup je ukratko onaj čovjek, o kome veli sv. Pavao: „Sav se dao svima“ i za potrebe svoga stada žrtvuje svoj imetak, svoj mir i udobnost, svoje zdravlje, a i život.

Kad se sjetimo ovih uzvišenih misli preuzv. belgijskog biskupa Ruttena, čini nam se, da one najbolje pristaju životu i djelima našega dobrog Pastira preuzv. dra Milete, koji je danas daleko od nas u pastirskom pohodu. I ako daleko tijelom, mi smo svi uz njega duhom, te mu i ovom prilikom izrazujemo svoju sinovsku odanost i poslušnost, znajući, da je Duh Sveti stavio biskupe, da upravljaju Crkvom Božjom.

Zajedno s vjernicima i svećentvom molimo Boga, eda ga još dugo i dugo očuva krepka i zdrava, da djeluje oko proširenja i učvršćivanja Kristovoga Kraljevstva na zemlji. Na mnogaja!

Uredništvo

Fiat lux! - Neka se bistri!

Krčki biskup dr J. Srebrnić o Tyršovoj ideologiji i njegovim vjerskim nazorima

II. UTJECAJ DARWINA.¹⁵⁾

Još god. 1863. „imala je u njem (Tyršu) znatan udio tada nova nauka Darwinova, koja se već tri godine, nakon što je bilo odnosno djelo Darwinovo objavljeno (1859.), javlja u

¹⁵⁾ O tome je izdao Venceslav Havlíček posebnu raspravu: Vliv Darwinovy nauky na Tyrše. Tyršov Sborník VII. V Praze 1923, str. 47-67.

Tyršovu nazoru o svijetu te je bila od njega proširena od kraljevstva prirode na ljudsko društvo i njegove dijelove“¹⁴⁾

„I u odgoju pojedinaca nastojao je Tyrš iskoristiti prirodne zakone, koji vladaju čovjekom kao dijelom stvorenja i prirode. Borba za život, poznato Tyršovo načelo sveopćeg raz-

¹⁴⁾ Jandásek, str. 59 s.

vitka i napretka spojeno je dakako s natjecanjem, t. j. nastojanjem postati drugome jednak ili ga pače natkriliti. Tyrš je prenio taj zakon, koji je „znatnost najprije u organskom svijetu otkrila i nakon toga i u ostalim područjima ustanovila“, također na čovjeka, jer je bio uvjeren, da ima i kod njega „u smislu vječnoga zakona svako usavršavanje i svaki napredak svoje ishodište i svoju ovisnost u boju za natjecanje.“¹⁶⁾

„Tyrš se osvrnuo s visokog gledišta vječnosti na svoj narod i njegovu povijest, te gledajući u njem samo dio čovječanstva i dio prirode, vidi i nađe uvjete njegove budućnosti u vjekovitim zakonima prirode.“¹⁶⁾

„Ali kad je u povijesti tražio zakone, koji poređuju sudbinu naroda, išao je do samih korijena. Iz osvjeđenja, da su narodi samo dijelovi čovječanstva, čovječanstvo pak samo dio prirode, slijedi, da vladaju zakoni, koji vladaju prirodom, već radi toga i čovječanstvom te narodima u njem. Stoga su zakoni prirode prvi i najviši zakoni, kojima su narodi podložni, a te je zakone u Tyršovo doba Darwin objavio i tumačio. — Tyrš je preuzeo ovu tada modernu Darwinovu ideju, proširio ju je i svestrano primijenio na svoj mali narod.“¹⁷⁾

„Prema Darwinovoj je nauci vrhovni zakon prirode težnja za usavršavanjem, za napretkom; javlja se posvuda u prirodi kao prirodni izbor i borba za život. To je prvi prirodni zakon, na isti način nepromjenljiv kao ostali prirodni zakoni, kojima ne izbjegne ni čovjek ni narod. Oni odlučuju o rastu i gajenju čovjeka i naroda na isti način kao o propadanju i prestajanju biljki i životinja. Upoznati treba samo te zakone, da nademo uzroke svih promjena, što ih je povijest čovječanstva zabilježila. Prirodni su zakoni neumom-

¹⁵⁾ Isti, str. 131.

¹⁶⁾ Isti, str. 73.

¹⁷⁾ Isti, str. 81.; i na str. 20. spominje „Darwinovu ideju, koju je Tyrš raširio na čovječanstvo, narode i pojedince“.

ljivi, a povijest samo pokazuje, kako su se oni u čovječanstvu isticali: sve su pregazili, što im je bilo suprotno, napose što se protivilo prvome zakonu: zakonu stalnoga razvitka i napretka, i što se nije uzdržalo u borbi za život te je bilo radi toga slabo i za borbu nesposobno. U tome načelu nema razlike između neznatne biljke i naroda... Tyrš se g. 1881. izjavlja:

„Čitava povijest, koliko stvorenja uopće, toliko čovječanstva napose, vječna je borba za bitisanje i opstanak, u kojoj podlegne i propada sve ono, što nije dakle podobno za život te smeta cjelini, ostavljajući tragove o sebi u okameninama u slojevima zemlje ili samo u knjigama historije. Ovako se glasi taj sveopći zakon, koje je naše doba objavilo i točno označilo i koji se sve više i jasnije iskazao kao opće valjani zakon, zakon neumoljiv kao svaki drugi zakon u prirodi, koji vlada i u povijesti; zakon, koji nije moguće preinačiti ni molitvama niti sebevaravim riječima ni baštinjenim pravom. Njemu su podlegle kako male tako velike tvorevine u prošlosti; u životu su prirode obumrle, kad u svijetu nijesu više našle uvjeta za svoj opstanak; njemu su podlegli najjači organizmi prirode —; oni su njemu podlegli, netom su u svijetu, koji se preinačio, zastarjeli, netom nijesu radi slabooće naprijed kročili te su popustili od duha vječnoga gibanja i napretka i time često i od duha novoga doba, što je u čovječanstvu međutim nastupilo. Ovdje kao svuda vrši priroda, koja dugo oprašta, na kraju svoj strogi, ali ipak pravedni te za cjelinu korisni sud, uklanjajući iz čovječanstva članove, koji su zdravome razvitku i napretku unaprijed nepristupačni i radi toga suvišni i štetni. Ovo je ujedno jedina prava nepokolebiva i velika nauka, koju svakolika povijest naviješta.“¹⁸⁾

Jednu svoju studiju o Tyršovoj filozofiji¹⁹⁾ zaključuje dr. Tvrđy ovako: „Tyršova filozofija nije pozitivistička, jer je izašla iz romantičke filozofije, iz koje je neke ideje i kasnije pridržala te je izravno prešla k evolucijskoj

teoriji. Ova evolucijska teorija sačinjava posebnu misaonu jezgru u filozofiji Tyršovoj, jer je polučila neobično značenje za čitav njegov život i za njegovu narodnu djelatnost. Kad bismo ispravno označili njegovu filozofiju, nazvali bismo je najbolje historijskim evolucionizmom Darwinova smjera.“²⁰⁾

Raspravljajući, što je u Tyrša razvilo i krepilo nacionalnu ideju, utvrđuje dr. Ludvíkovsky slijedeće:²¹⁾ „Konačno je djelovao ovdje gubitak naivne vjere u Boga. Kada je u Tyrša nestalo vjere u dogme, ne znamo. U doba, kad se bavio sa Schopenhauerom i Darwinom, sigurno nije više vjerovao u Boga kršćanskih crkvi. Pače njemu je spornim filozofskim pitanjem i egzistencija duše i njezina bit (barem u članku „duša“ u Riegerovu Sborniku). U jeziku Crkve bio je Tyrš tada ateista.

Budući da nije mogao vjerovati u kršćanskoga osobnoga Boga i u vrhunarnu objavu, udovoljio je svojoj dubokoj potrebi za vjerom²²⁾ kao naši pjesnici panteiste Čech, Vrchlický, Neruda time, što se oslonio na prirodne ideale čovječanstva, na lijepo i dobro. Vjerovao je u nepokolebivi čudovito lijepi poredak u prirodi, ali pri tome ipak u mogućnost ljudskog napretka, u razvitak prema boljemu i zdravijemu čovjeku. Neizbježivi uvjet za to bila mu je sloboda pojedinaca i naroda. Pojam „narod“ bio je Tyršu vjerskim pojmom. Služba naroda mu je naša religija i najviše posvećivanje čitavoga života.“²³⁾

„Njemu je izvor svemu blaženstvu našim snagama primjerena radinost.“²⁴⁾

¹⁸⁾ Isti, str. 13.

¹⁹⁾ Dr. Jaroslav Ludvíkovsky: Antické myšlenky u Tyršove ... narodním programu. Tyršov Sborník. VI. V Praze 1923.

²⁰⁾ Ali dakako ne vjerom u svijetlu nepromjenljivih odnosa između Boga i čovjeka, nego vjerom, koja se gledom na svoj sadržaj može neprestance mijenjati. Ovako se Tyrš jednom izrazi: „Naša stvar nije potčinjena promjeni kao politični i vjerski nazori...“ Ludvíkovsky, str. 36.

²¹⁾ Isti, str. 20. Sravni također Dr. Rys, o. c. str. 5.

²⁴⁾ Isti, str. 21.

Vjera ide za tim, da vlada ljudskim strastima, ljudskom voljom. Zato je svaka vjera uzda, moć, vlast.

Kako govori katolički biskup!

Tršćansko-koparski biskup Msgr Luigi Fogar posvetio je u tršćanskom talijanskom katoličkom listu „Vita Nuova“ (21. III. br. 569.) goričkom metropolitu Slovincu Msgru dru F. B. Sedeju prigodom dvadesetpete godišnjice njegova biskupskog posvećenja ove dirljive riječi:

„Njegovoj Presvijetloj i Prepoštovanoj Visosti Msgru Franji Borgli dru Sedelu Knezu-Nadbiskupu-Metropolitu o XXV. obljetnici Njegovog biskupskog posvećenja.

Pet je već lustara prošlo od sretnoga dana Vašeg posvećenja za biskupa; pet je već lustara, otkada je kler slavne nadbiskupije goričke stekao u Vašoj Visosti uzora svećeničkih kreposti, puk sigurnog vođu, učitelja i barjaktara u vjeri i ljubavi, natpastira blagog i pravednog, rimska Crkva revnog, energičnog branitelja.

Kroz vremena prevažna s političkih zgoda i strasti, radikalnih promjena starinom ukorenjenih institucija, Vi ste, Visosti, neporočan prošli štovani i ljubljeni od svih onih, koji su shvatili Vaše svete namjere; održali ste dostojanstveni mir, kreposnu mudrost i evanđelsku razboritost. Iz tih vaših odličnih svojstava i iz tolikog uzora potekli su dobrotvorni učinci na Vaš kler i na Vaš puk osobito radi uvjerenja, da Crkva ostaje uvijek katolička (universalna) i onda, kad za domovinu odgaja građane vjerski svijesne.

Povijest je prošlosti dokazala grdnu štetu, koju nanosi religiji i domovini pretjerani nacionalizam, presaden u Crkvu; povijest će budućnosti potomcima dokazati, od kolike je koristi Crkvi i Italiji Vaše držanje strogo katoličko.

Vječni Pastir, koji je rekao „Propovijedajte svim narodima“, „Dajte caru, što je carevo“, „Ljubi svoga bližnjega kao sama sebe“, nagradio Vas oživotvorenjem Vaše žive želje, tolikokrat od Vas izražene, da vidite združene jednim srcem, jednom samom dušom u ljubavi vjere i kršćanskoj službi domovini Vaš kler i Vaš narod; blagoslovio Vaše neopisive napore te uslišio molitve i čestitke, koje za Vašu Visost žarke i iskrene izviru iz dna srđaca tisuće i tisuće ovčica Vašega stada.

¹⁸⁾ Isti, str. 81—83. Isp. također Dr. Richard Rus; O vedecké methode Tyršove. Tyršov Sborník. VIII. V Praze 1924, str. 5.

¹⁹⁾ Dr. Josef Tvrđy: Jest filosofie Tyršova pozitivismem? Tyršov Sborník. I. V Praze 1920., str. 5—13.

Ugodne Vam bile također čestitke onoga, koji Vam je jednoć kao Vaš osobni tajnik bio veoma blizu, upoznao Vas u duši, iskreno Vam se divio i iz Vaših posvećenih ruku primio milost biskupstva.

Franjo Borgja, Nadbiskupe, Metropolito, Kneže!

Podigni glavu svoju, pođi danas pogledom kroz 25 godina svoga biskupovanja i vidi, kako je posuta zvijezdama, kako je sjajno posijana zasluga ova tvoja slavna prošlost. **Leva in circuitu oculos tuos et vide.** Veseli joj se, uživaj u njoj danas, kad se svega toga spominješ, sve to nadovezuješ sa mističnim pirom Tvoga jubileja, što ga s Tobom slavi ljubljeno Tvoje stado. Čistoća te i pobožnost svojim sjajem krasi, biskupsko dostojanstvo resi svojim lovor-pobjedama. **Ti ponizan, ali ne ponižen, napadan, ali ne pobijeđen, jesi div, koji Božjom pomoću, još jedamput pronosiš slavu katoličkog episkopata.**

„Ko Tebe blagoslivlja, bio blagoslovljen, ko Tebe proklinje bio proklet“ — odjeknulo je sa usana Crkve na dan Tvoga biskupskog posvećenja. „Ko Tebe blagoslivlja bio blagoslovljen“ — opetuju vjerom i ljubavlju opojeni i kler i narod katoličke cijele crkvene provincije.

Zdravo, da si, Pastiru, nastavi među nama Svoju misiju, prelij u naša srca kucaje Svoje svjetiljke ljubavi!

† **Luigi Fogar,**

biskup tršćansko-koparski

Poznata je stvar, kako je sijedi jubilarac Slovenac Msgr Sedej morao mnogo toga pretrpjeti od nerazumnog i fanatičnog talijanskog nacionalizma. Više puta je bio izložen oštrim napadajima fašističke štampe i fašističkih institucija. Predbacivalo mu se dakako, da se u njegovom biskupskom radu vješto skrivaju nedozvoljeni politički ciljevi. U stvari je međutim bilo samo jedno: Nadbiskup Sedej htio je da bude pastir svih svojih ovaca, pa je stoga energično i neustrašivo uzimao u zaštitu svoje svećenike, koji su vjernicima hrvatske i slovenske narodnosti riječ Božju propovijedali u njihovom, a ne u talijanskom jeziku.

Baš zato je tim značajnija ova vrlo lijepa čestitka njegovoga kolege tršćanskoga biskupa dra Luigi Fogar, kojom on odaje otvoreno priznanje radu

nadbiskupa Sedeja, a njegovo stanište u dušobrižničkom pitanju proglašuje jedino ispravnim i katoličkim. Naši liberalci i neki neugledni listići — kao i njihovi pravni branitelji — će dakako i dalje širiti neistinu, kako su katolička Crkva, sv. Otac Papa i katolički biskupi složni sa fašistima u zatiranju vjerskih i narodnih prava naše jadne braće u Italiji! Drže se one poznate svoga učitelja i vode: „Lažite, lažite! Uvijek će nešto ostati!“

Tko izazivlje vjerski razdor?

8. t. mj. pred sućem pojedincem g. Pajalićem po zakonu o štampi održana je rasprava protiv urednika mjesnoga starokatoličkog listića „Nove Zore“ te protiv pisaca, koji su u njemu objavljivali članke takve prirode, da su vrijeđali katolike i izazivali vjerski razdor.

Optuženi su bili: Odgovorni urednik Milivoj Grubišić, njegov zamjenik umir. učitelj Antun Ratković, štampar Nikola Čikato, dr Dragutin Tomac, bivši kapucin, a sada odvjetnik u Zagrebu, Niko Petrić, bivši rimokatolički svećenik, a sada konzultor starokatoličke biskupije i starokatolički župnik u Splitu, te Milan Dobrovoljac, rečeni Žmigavec, bivši rimokatolički svećenik, a sada starokatolički svećenik i načelnik Dugog Sela.

Optužene su branili odvjetnici: starokatolik dr Marko Kožul, urednik „Glasa“ dr Nikola Subotić, srpsko-pravoslavne vjere, te dr Čedomil Medini, koji je branio štampara g. Čikato. Optužbu je zastupao drž. odvjetnik g. Ivo Marojević. Po novinama najavljeni poznati advokati iz Zagreba i Splita, kao branitelji optuženih, nijesu došli.

Poslije preslušavanja i obrane optuženih, te poslije obrambenog govora njihovih branitelja i govora državnog odvjetnika 9. t. mj. izrečena je presuda, kojom su svi — osim M. Grubišića, koji nije bio u Šibeniku, kad su u listiću izašli inkriminirani članci — pronađeni krivi te su osuđeni svaki pojedini na sedam dana zatvora i 100 dinara globe, uvjetno na dvije godine dana.

Tako je ovaj proces, za koji se sa stanovite strane htjelo pobuditi u građanstvu i javnosti osobiti interes, imao sasvim drugi efekat negoli se to sa te strane željelo i očekivalo!

Razne vijesti

SMRT DON ANTE IVANČEVIĆA, ŽUPNIKA KOŽINA. Na sami dan Uskrsa, nešto prije velike sv. Mise, podlegne iznenada teškoj boli srca vlč. Ivančević. U ponedjeljak u 5 sati p. p. bio mu je sprovod. Dopratili su ga do hladnoga groba cijelo selo Kožino i predstavnici sela Petračana i Dikla. Sprovod je vodio dekan vlč. Nikpalj uz asistenciju župnika vlč. Čurkovića i Meštrovića. Nestor naših svećenika, don Miho Čurković, održao je dirljivo oprošno slovo. Revni slugo Božji, počivaj u miru!

Naši dopisi

Zlarin, 14. travnja 1931.

SVETKOVINA SV. FORTUNATA MUČENIKA

Ove godine 23. travnja Zlarin će na osobiti način proslaviti svetkovinu svoga odvjetnika i zaštitnika sv. Fortunata, jer se upravo ove godine navršava 150 godina, otkako je njegovo sv. tijelo preč. kanonik don Stipe Makale isposlovao od Svete Stolice, da bude darovano crkvi Bl. D. Marije u Zlarinu. Pozivaju se stoga braća okolni župnici, koliko gradski, toliko izvanjski, da jave svom narodu, ako tko želi doći za zavjet, jer će se prilikom ove izvanredne svečanosti sv. tijelo svečivo nositi preko Zlarina, što se do sada nije običavalo. Ako bude dobar odaziv, prometaće zlarinski motori sa raznim mjestima okolice. *Crkvinorstvo*

Pitanje zemljišta za gradnju katoličke katedrale u Beogradu

Kako javlja „Glasnik katoličke crkve u Beogradu“, 27. l. t. g. posjetio je preuzv. g. nadbiskup Rodić u pratnji predsjednika odbora za gradnju katedrale g. Mataušeka i župnika dra Vagnera predsjednika beogradske općine, da se obavjeste o stanju pitanja zemljišta za gradnju katedrale na Tašmajdanu. Gospodin predsjednik općine izvijestio je, da još nije donijeto nikakvo definitivno rješenje radi pomanjkanja mjesta. Međutim beogradske novine od 30. l. t. g. donose vijest, da su na raznim dijelovima grada Beograda rezervisana mjesta za gradnju dvanaest novih pravoslavnih crkava mimo onih, koje danas postoje. Ovom prigodom spominjemo, da su gradske uprave u Mariboru, Ljubljani i Celju darovale najljepša mjesta, u parkovima, za gradnju pravoslavnih crkava.

Moderne sramote

U bogatoj Americi oko deset milijuna radnika je bez posla, a ima ih i koji umiru od gladi. Namjesto da pomogne ovaj sirotinji, bogataš Henry Doherty u Washingtonu, jedan od Kraljeva petroleja, na dan, kad je prvi put uveo svoju adoptivnu kćer Jelenu u društvo, pozvao je 2.000 gostiju iz svih krajeva svijeta. Bilo je tu poslanika, a i starih njegovih drugova, istraživača zlata. Neki vele, da je za ovu gozbu potrošio 14 milijuna dinara, a drugi čak 54 milijuna. Doherty na prigovore mnogih poštenih izjavio je, da je to pretjerano. No njegova gospoda kaže, da se za svakoga gosta potrošilo oko 270.000 dinara, a to bi onda ukupno iznašalo 54 milijuna dinara. Dok milijuni pružaju ruku i vaze korice hljeba, neki ljudi ovakvom rasipnošću vrijeđaju ljudsko bratstvo i Božju zapovijed, da od svoga pretička dademo siromasima!

Iz katoličkoga Šibenika

DRUGA NEDJELJA PO USKRSU. U nedjelju 19. t. mj. je druga nedjelja po Uskrsu. Oduševljeni dobrotom Božjom i dirnuti prevelikom ljubavlju dobrog Pastira duša naših slavimo Gospoda i dajmo se hraniti nebeskom hranom!

NAŠ KORIZMENI PROPOVJEDNIK o. fra Karlo dr Balić na uskršni ponedjeljak održao je svoju posljednju propovijed. Ovaj revni i vanredno nadareni propovjednik i profesor sv. bogoslovlja u Makarskoj upravo je zadužio građanstvo svojim sočnim i uvjerljivim propovijedima o vječnim istinama i kršćanskom čudoredu. Kako smo već pisali, starodrevna stolna crkva sv. Jakova bila je za svake njegove propovijedi dupkom puna pažljivoga slušateljstva, a nije falilo ni inovjeraca. Učeni vjesnik riječi Božje dao nam je ciklusom svojih tema izgrađenu cjelinu i nadamo se, da je njegova jaka riječ doprla do dna mnogih duša. Mnogo se oko orosilo, osobito kod posljednje propovijedi, u kojoj je rekapitulirao sve svoje ranije propovijedi i oprostio se od našega grada. Vele učenom sinu sv. Franja želimo i dalje mnogo uspjeha na slavu Božju i na korist duša!

POVODOM DRUGOGA PREDAVANJA DRA ZARNIKA. Na Veliki četvrtak prof. univ. dr Boris Zarnik govorio je o izboru bračnoga druga sa eugeničkoga stanovišta. Profesor je bio mnogo obzirni u izrazima negoli u predavanju o postanku čovjeka. Odmah na početku pokazao je svoju darwinističku orijentaciju sa „borbom za opstanak“, koje u prirodi nema nego kao izuzetak. Ograničeni prostor lista nam ne dopušta, da se ovim pitanjem opširnije pozabavimo. Crkva je mnogo prije današnje socijalne medicine vodila ovaj pokret, jer se borila protiv nečudoređa i svega onoga, što ga pomaže i širi. Borila se protiv pljanstva, morfinitizma i kokainizma. Nastojala je, da se poboljšaju ekonomske prilike u radničkim masama; pomagala je borbu protiv tuberkuloze i t. d. No katolička Crkva najodlučnije ustaje i protiv sebičnog neomalthuzijanizma, koji, kako praksa uči, daje malobrojni porod, i taj još krzljiv; ustaje protiv spolne sterilizacije, koja je očita nepravda; ustaje protiv zločina ubijanja nevine djece još u utrobi majčinoj i abortusa, a i protiv onih drugih „higijenskih“ (!) sredstava, koja pripravljaju društvu nevrasteničare i žene, tjelesno bolesne. Crkva sve to zabranjuje i kaznoma, jer je to zlo. Eugenika mora ići paralelno sa moralkom. Inače će brzo proglasiti svoj bankrot, kao što to vidimo u Francuskoj, gdje su mrtvi brojniji od rođenih, a i ti su većinom nezdravi. S ljudima se ne može postupati kao s konjima i volovima. Ne dijelimo optimizam gosp. prof. Zarnika, da će naime zaslugom eugenike zaslužnoga dra Štampara Jugoslavija do sto godina postati centrom evropske kulture i t. d. Ne smije zaboraviti, da u Jugoslaviji

imademo preko jednog milijuna sifilitičara i poprečno jedan milijun više manje zaraženih tuberkulozom. — Potpuno se slažemo s g. profesorom, da se mladići prije braka moraju informirati o karakteru, o zdravlju dotične osobe i njihovih roditelja i preda. — Držimo, da lijepa predavanja, što se o tome drže u našim katoličkim društvima, s odnosnim debatama, mnogo više koriste mladeži negoli ova službena predavanja u kazalištu, gdje su „mnogi“ samo zijevali.

DAROVANI NAŠEM LISTU. Da počaste uspomenu pk. Msgra don Nike Tabulov Trute; Samostan sv. Luce Din 30; Petar Starešina, don Srećko Pavić i don Ivo Veršić po Din 20. Da počasti uspomenu pk. Marka Perine i Luide ud. Juras; Joso Vodopija Din 20. Da počaste uspomenu pk. Marka Perine; Don Petar Vlahov i don Ante Radić po Din 10. — Uprava im svima najharnije zahvaljuje.

SVEČANOST SV. VINCENCA FERERIJIA. U crkvi sv. Dominika u nedjelju 19. t. mj. slavi se svetkovina sv. Vincenca Fererija, velikoga čudotvorca, te odvjetnika i pomoćnika bolesnika. Trodnevlje, kako je bilo već javljeno, obavlja se u četvrtak, petak i subotu, kao priprema za njegov veliki blagdan. Na sam dan njegove svetkovine, u nedjelju, biće u 5 sati jutrom lekcije ili život Sveca. Iza lekcija prva pjevana sv. Misa u 6 sati. Potom će biti druge sv. Mise u 7, 8 i 9 s., a u 10 sati biće svečana pjevana sv. Misa. Poslije podne u 4 1/2 s. biće ruzarij, a u 5 procesija po gradu sa kipom Sveca. Iza procesije ispred crkve položice se kip Sveca, biće blagoslov polja, te u crkvi pjevane litanije i blagoslov sa Presvetim. Preporuča se vjernicima grada Šibenika, da toga dana pristupe po običaju na sv. sakramente, prisustvuju svečanim obredima, te da se uteku ovom velikom čudotvorcu, odvjetniku i pomoćniku bolesnika i nevoljnika. Neka slijede primjer svojih starih, koji su ga toliko štivali i zavivali, te od njega milosti i pomoći primali.

ČA JE SILNA LONDRA...? Nadam se, da se Splićani ne će srditi na me, ako gornjem naslovu nadodam: „Kontra Šibeniku gradu“. Da, Šibenik je napredniji od Londona, jer što u Londonu nemaš, to ćeš u Šibeniku naći. A na tom napretku imamo da zahvalimo gg. vlasnicima brijačkih salona, koji su uveli nedjeljni rad. Govorilo se, da to hoće vlasti; da je to potreba građana, jer subotom nije moguće udovoljiti svim mušterijama; govorilo se još koješta. Međutim sve to ne stoji. Vlasnici su u tom pitanju imali odlučnu riječ. Svaka čast vlasnicima, koji su tražili, da se poštuje Božji zakon i da se brijačkim pomoćnicima zaštiti pravo nedjeljnog odmora. No većina vlasnika, ne obazirući se na Božju zapovijed: „Spomeni se posvetiti dan svetačni“; bez obzira na pomoćno osoblje, kojemu je nedjelja najzgodniji dan za odmor; bez obzira na okolnost, da su stanovnici Šibenika 100 po sto kr-

šćani, dali su se zavesti od „dobrih vjernika“, a još boljih „prijatelja radničkoga staleža“, te su uveli nedjeljni rad. Tako smo mi ove godine imali otvorene brijačnice i na sami Uskrs! — Čudnovato! Šibenik obitavaju sami kršćani, nedjeljom su šibenske crkve pune vjernika, a, Bogu budi hvala, u Šibeniku pristupaju vjernici u lijepom broju na sv. sakramente. No uza sve to Šibenik u javnom životu imade izgled poganskoga grada. Dok kroz korizmu brećanje zvona pozivlje vjernike na propovijed, neka društva u tom času počinju svoj „plesni vjenčić“. Dok zvoni „Zdrava Marija“, u nekim lokalima, čiji su vlasnici „dobri katolici“, započinje rad kabareta. Dok preuzv. biskup pjeva pontifikalnu sv. Misu, brijači mažu i briju. Tko da to shvati? Jesmo li kršćani ili pogani? Jedan brijački pomoćnik reče mi; Svaki čestiti katolik imao bi da odgovori: „Ne idem tamo, gdje se zapostavlja zakon Božji“; a svaki svijesni radnik: „Nema meni mjesta tamo, gdje se ne poštuje svetost nedjelje i radnički odmor, jer nama nije ideal „ruski raj“. — Međutim poručujemo vlasnicima brijačkih salona: Svidite se, jer: „Ako Gospod ne sagradi kuću, uzalud se trude, koji je grade!“ **Katolik-radnik**

DAROVANI BISKUPSKOM ĐAČKOM SJEMENIŠTU. Da počaste uspomenu pk. Msgra don Nike Tabulov Trute; Milosrdnice Bolnice u Šibeniku Din 500; preuzv. nadbiskup dr Vinko Puljić, don Drago Bosiljevac i Ante Kalauz po Din 200; don Marko Čorić, Vladimir Kulić, dr Milo Katić i don Niko Sabbioncello po Din 100; Mate Prgin, don Niko Markov i don Šime Meštrović po Din 50; don Ivo Blasić Din 30; don Petar Vlahov, Marija Tambača i don Šime Matulina po Din 20; Blaga Bumber Din 10. — Uprava im svima najljepše blagodari.

„POBJEDA NEPOBJEDIVE“. Okružje Hrv. Kat. Nar. Saveza u Šibeniku priređuje u nedjelju 19. t. mj. u 8 sati navečer u dvorani Katoličkoga Doma predstavu „Pobjeda nepobjedive“. Ova tragedija u 3 čina veoma je ganutljiva. Zato je odbor odlučio, da se ne pusti djecu ispod 12 godina, eda svojim smijehom i upadicama ne zanovetaju. Radnja se događa u Francuskoj za vrijeme kulturne borbe 1904. god. i zaslužuje, da bude što brojnije posjećena, jer je veoma poučna. Ulaznice: sjedalo I. reda 10 Din., II. reda 5 Din., stajanje 3 Din.

KRIŽARSKOM BRATSTVU U ŠIBENIKU darovao je g. Milan Relja Din 26. — Uprava mu harno zahvaljuje.

DA POČASTI USPOMENU PK. LUIDE UD. JURAS, darovao je Biskupskom Đačkom Sjemeništu g. Petar Starešina Din 20. — Uprava mu harno zahvaljuje.

Tko treba na očala neka se obrati optičaru
VINKU VUČIĆU - ŠIBENIK
Ulica Kralja Tomislava
(Drogerija)

Katolici, širite „KATOLIK“!

„KATOLIK“ izlazi svaki tjedan. — Pretplata godišnje Din 30. — Za inozemstvo dvostruko. — Oglasi po naročitoj tarifi. — Vlasnik i odgovorni urednik: sveć. JOSO FELICINOVLO, Šibenik, ulica sv. Martina. — Adresa uredništva i uprave: Šibenik, Pošt. pretinao 17. — štampa: Pučka Tiskara, braća Matačić pk. Petra, predstavnik Vjek. Matačić